

การพัฒนาแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL TO SUPPORT
CHILD-CENTERED LEARNING IN SCHOOL UNDER KHON KAEN PROVINCAIL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

บุญจันทร์ มูลกัน^{1*}, พิมพอร สดเอี่ยม², และบุญช่วย ศิริเกษ²

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

²รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

* Corresponding Author E-mail: bj2508@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1.ข้อมูลเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 2.สร้างและพัฒนาแบบ และขั้นตอนที่ 3.การทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบดำเนินการทดลองใช้รูปแบบในโรงเรียนพิศาลปทุมณวิทยา เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 26 คน ผู้เรียนจำนวน 505 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบประเมินความสามารถในการนิเทศ แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม แบบสังเกต แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพบว่า 1) สภาพปัจจุบันมีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแต่ไม่มีระบบที่ชัดเจน 2) สภาพปัญหาพบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือครู ผู้นิเทศขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านพัฒนาวิชาชีพโครงการและกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนครูขาดความรู้ทักษะกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและเทคนิควิธีการสอน 3) สภาพความต้องการต้องการครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการนิเทศการสอน การจัดทำพัฒนาหลักสูตรและเทคนิควิธีการสอน

2. ผลการสร้างและพัฒนาแบบการนิเทศการศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ โดยการตรวจสอบยืนยันของผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน มี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์การนิเทศ 2) กระบวนการนิเทศ 3) วิธีการนิเทศ 4) ผู้นิเทศและ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศการสอน ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 และครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดีมาก และครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การนิเทศการศึกษา, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ABSTRACT

The objective of this study is to develop the educational supervision style in order to improve learner-centered management of the schools under the Khonkaen provincial administrative organization. The study is split into 3 phases; 1) to study the background information, 2) to design and develop the model, 3) to test and evaluate the model. The subject groups are 26 teachers and 505 students which were chosen by purposive sampling. The study tools include interview form, test, evaluation form on supervision ability, evaluation form on classroom management ability, the group conversation record, observation form, and questionnaire form. The statistical tools are standard deviation, mutation, Wilcoxon Signed Test, and the data is analyzed by content analysis.

The study found that;

1. The supervision is used in school by administrators with unobvious system. The problem conditions found that the supervisors have less expertise to guidance teachers advice. The development project is not agreeable with the activity. Teachers lack of skill in curriculum development and teaching technique. The school needs experienced and skillful teachers both teaching technique and curriculum development.

2. The supervision model is reasonable and practical and related to the theory. The model is also verified by 11 experts. There are 5 factors 1) supervision principle and objective, 2) supervision process, 3) supervision mean, 4) supervisor, and 5) model using limit.

3. The supervisors are knowledgeable and have ability in teaching supervision, comparing with during teaching and after teaching, the differences are statistically significant at 0.5. Trainee has a better ability in classroom management on learner-centered and the differences are statistically significant at 0.5. Learners show good attitudes on classroom management at a “very good” level, and teachers have satisfactory on using model at a “very good” level.

Keywords: Educational Supervision. Learner-centered Management. Khon kaen Provincial Administrative Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนานคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติของตน ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาการศึกษา จำเป็นต้องยึดตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) ตามมาตรา 22 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุด (กรมวิชาการ, 2545) ข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ(2552) พบว่า การพัฒนาครูยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ สถานศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิด วิเคราะห์ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น รับโอนโรงเรียนเข้ามาสังกัด จำนวน 19 โรงเรียน แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาทำให้การพัฒนาการจัดการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่สามพบว่า โรงเรียนในสังกัด ผ่านการประเมิน 3 โรงเรียนจาก 19 โรงเรียน โดยเฉพาะไม่ผ่านการประเมินผลการสอบ O-NET ของนักเรียน และจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่ มีการนิเทศโดยผู้อำนวยการและหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ปัญหาการนิเทศยังไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้นิเทศขาดความรู้ในเรื่องของเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ขาดเครื่องมือที่มีมาตรฐาน การนิเทศยังไม่เป็นระบบ (สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, 2556 : 26-29) และผลจากการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครูในคณะกรรมการวิชาการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สาเหตุที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุเป้าหมายคือ การนิเทศการศึกษาไม่หลากหลายขาดระบบที่ต่อเนื่องและไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ดังนั้นจึงเสนอให้มีการพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาระบบการนิเทศที่เชื่อมโยงกับครูและผู้เรียน

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งจากการศึกษารูปแบบและวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อการพัฒนาในวิชาชีพครูมีหลายรูปแบบ ดังนั้น รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้จึงต้องเป็นรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของครูและสามารถแก้ปัญหาได้ และเป็นที่น่าสนใจในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของ Glickman, Gordon and Ross-Gordon (1995) ด้วยเหตุผลที่ว่า การนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยครูให้สามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองและงานในวิชาชีพของตนเองได้ และยังเหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน การใช้วิธีการนิเทศแบบเดียวกัน วิธีเดียวกับครูทุกคนย่อมไม่ได้ผลเท่าที่ควร (Glatthorn, 1984) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาเห็นว่าควรมีการศึกษาปัญหาสำคัญดังกล่าวที่ชี้เฉพาะลงไปประเด็นที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนว่ามีวิธีการนิเทศแบบใดบ้างที่ส่งเสริมสนับสนุนและสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้โดยผ่านกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบด้วยการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การสร้างและพัฒนารูปแบบและนำไปทดลองใช้การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีประสิทธิภาพและสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริงเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อทดลองการใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดเป็นประเด็นคำถามไปใช้ในการสัมภาษณ์และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบ ผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ระดับนโยบายและระดับปฏิบัตินำมาเสนอต่อที่ประชุมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดพิจารณาการร่างรูปแบบ และนำร่างรูปแบบมากำหนดกรอบในการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและประเมินความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีความเป็นไปได้และความเหมาะสมของร่างรูปแบบที่สร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผล ปรับปรุงและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กิจกรรมที่ดำเนินการมีดังนี้

1) การดำเนินการทดลองการใช้รูปแบบ ดำเนินการโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ดำเนินการนิเทศตามคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้บริหารและครูเป็นผู้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2) การประเมินผลการใช้รูปแบบ กิจกรรมที่ดำเนินการคือ 2.1) ประเมินความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ 2.2) ประเมินความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศและ 2.3) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ จำแนกเป็นระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ และโรงเรียนที่ศึกษาดูงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 11 คน กลุ่มเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาารูปแบบ จำแนกเป็นสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน และประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คนรวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน และกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งสิ้นจำนวน 26 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ในขั้นสร้างและพัฒนาารูปแบบ ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 2) แบบตรวจสอบรูปแบบ และ 3) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ และในขั้นการทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบ ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการสอน 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) แบบประเมินความสามารถในการนิเทศการสอน 4) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) แบบบันทึกการนิเทศการสอน 7) แบบสังเกตการสอน 8) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) แบบสอบถามความคิดเห็นและ 10) แบบสอบถามความพึงพอใจ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในขั้นสร้างและพัฒนาารูปแบบโดยบันทึกผลจากการประชุมสนทนากลุ่ม และประชุมเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญและในขั้นการทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองจากกลุ่มเป้าหมายในการทดลองโดยใช้แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์การสังเกตนำเสนอโดยพรรณนาความ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Test ในการเปรียบเทียบ ส่วนข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปพรรณนาความเรียง (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา แต่ยังไม่มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศโดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย มีการประชุมวางแผน ดำเนินงาน มีการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศโดยการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการซึ่งไม่ชัดเจนพอที่ผู้รับการนิเทศนำไปปฏิบัติได้

1.2 สภาพปัญหา พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือครู ผู้นิเทศขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ โครงการและกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพครูจัดแบบเดิมๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูขาดทักษะกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีสอนแบบเดิมๆ ผู้เรียนและผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล สภาพครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงเวลาและมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการสอน

1.3 สภาพความต้องการ ด้านการให้ความช่วยเหลือครู ต้องการครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการดำเนินการนิเทศงานและการสอน ด้านการพัฒนาวิชาชีพต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรม และควรมีให้เลือกที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของครูด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ต้องการครูที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ส่วนการจัดการเรียนการสอนต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการสอนมาเป็นผู้นำนิเทศการสอนและต้องมีเวลาให้กับการนิเทศการเรียนการสอน

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลของการสร้างและพัฒนารูปแบบ พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Operational Model) ตามกรอบแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยผู้นิเทศและเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศ และผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วยรูปแบบการนิเทศ การศึกษามี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กระบวนการนิเทศ 3) วิธีการนิเทศ 4) ผู้นิเทศ และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบโดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่อง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้คือ 3.1) ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ พบว่า หลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับสูงมาก สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 3.2) ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ พบว่า หลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับสูงมากสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 3.3) ผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ พบว่า ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3.4) ผลการสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ครูมีความพึงพอใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย มีการนิเทศไม่เป็นทางการ ไม่มีความชัดเจนพอที่ผู้รับการนิเทศจะนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับ บำเพ็ญ อินทร์สม (2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยใช้กิจกรรมการนิเทศ ภายในโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรถึงอย่างไรก็ตามความไม่ชัดเจนในการนำผลการนิเทศไปปรับปรุงการเรียนการสอนอาจเนื่องมาจากครูมีภาระหน้าที่ ที่นอกเหนือจากการสอนมีมากผู้นิเทศขาดความรู้เรื่องเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ขาดทักษะและเทคนิคการนิเทศ ขาดเครื่องมือที่มีมาตรฐานเหมาะสมกับการนิเทศ วิธีสังเกตการสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับไม่มุ่งผลการพัฒนาอย่าง

จริงจึงทำให้ไม่เกิดผลการพัฒนาที่พึงประสงค์ และผู้รับการนิเทศไม่ยอมรับกระบวนการนิเทศ (สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2556)

สภาพปัญหาครูผู้นิเทศขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ โครงการและกิจกรรม ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ครูขาดทักษะกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของศรายุทธ ธศรีชัย (2549) และวีรสิทธิ์ วรรณพงษ์ (2552) ที่ได้สรุปสภาพปัญหาที่สอดคล้องกันคือ ก่อนการพัฒนา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศภายในเป็นการนิเทศโดยผู้บริหาร ครูไม่มีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประกิต สิงห์ทอง (2552) ที่พบว่า ปัญหาการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษามีปัญหาในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาการสอน และด้านการพัฒนาครูผู้สอน สำหรับความต้องการในการนิเทศ พบว่า ต้องการครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการดำเนินการนิเทศงานและการสอน ต้องการมีส่วนร่วม ต้องการครูที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะกระบวนการในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรและประสบการณ์ในการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลง ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องปรับตัวให้ทันและเรียนรู้เพิ่มขึ้น ดังที่ ชารี มณีศรี (2542) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา ว่า เป็นวิทยาศาสตร์ การใช้หลักมีส่วนร่วมและครูจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นเลิศ สอดคล้องกับแนวคิดของ Glathorn (1984) ที่ว่าการนิเทศต้องมาจากเพื่อนร่วมงานที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองโดยร่วมกันวางแผนและกำหนดประเด็นที่น่าสนใจเพื่อสังเกตการสอน ประชุมหารือให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและนำมาयर่างรูปแบบการนิเทศการศึกษาโดยผ่านกระบวนการที่น่าเชื่อถือคือการสนทนากลุ่มและสามารถพัฒนาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษา คือ หลักการและวัตถุประสงค์ กระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศ ผู้นิเทศ สอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2542) ที่ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ 1) บุคลากรนิเทศและผู้รับการนิเทศ เป็นความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู 2) วิธีการนิเทศตระหนักจุดมุ่งหมายการนิเทศคือ การช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอนให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่กรทอง จิระเดชกุล (2550) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คือ มีระบบการจัดการที่เน้นการพัฒนาครูและนักเรียน และยังสอดคล้องกับสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2550) ที่พบว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการนิเทศมี เนื้อหาของการนิเทศ กระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศ ผู้นิเทศด้านระยะเวลาการนิเทศ และปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ

ผลจากการศึกษาข้อมูลที่มีกรอบขอบข่ายที่ชัดเจนและได้ข้อมูลตามสภาพจริง ทั้งนี้เพราะขั้นตอนแรกของการพัฒนารูปแบบการนิเทศครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์ (Analysis) = R₁ ซึ่งวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการช่วยให้สามารถกำหนดประเด็น ที่ต้องนำมาแก้ไขการพัฒนาอย่างชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2551) ที่กล่าวว่าการศึกษาประเมินความต้องการจำเป็น เป็นงานที่ต้องทำในขั้นตอนแรก เป็นสิ่งที่จะช่วยให้การกำหนดแผนงานสอดคล้องกับความต้องการช่วยให้มีความมั่นใจในสิ่งที่ปฏิบัติและสนองความต้องการขององค์กรได้อย่างแท้จริง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเชิงปฏิบัติการ(Operational Model) ประกอบด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ กระบวนการในการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 Classifying : C ขั้นตอนที่ 2 Planning :

P ขั้นตอนที่ 3 Proceeding : P ประกอบด้วย 3.1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre conference) 3.2) การสังเกตการสอน (Observation) 3.3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post conference) และขั้นตอนที่ 4 Evaluating : E การประเมินผลการนิเทศ โดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่อง ผลการตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำหลักการแนวคิดในระบบของการออกแบบหรือพัฒนารูปแบบมาสังเคราะห์ร่วมกับหลักการแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยประยุกต์ใช้และออกแบบการวิจัยตามกรอบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ส่งผลให้รูปแบบมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี มีความเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากระบบ ช่วยให้การดำเนินงานต่างๆ เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย (ทิตนา แหมมณี, 2552) นอกจากนี้ การตรวจสอบข้อมูลที่ป้อนกลับสู่ระบบเป็นการควบคุมการทำงานของระบบ ทำให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นอย่างคล่องตัวและราบรื่น (Kruse, 2007)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จากการนำไปใช้ พบว่า

3.1 หลังการใช้รูปแบบครูผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการนิเทศ สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และครูผู้รับนิเทศมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ครูได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้โดยผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบเพื่อให้มีทิศทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีการคัดกรองความรู้ความสามารถ ของครูก่อนที่จะได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dew (1993) ที่พบว่า ครูส่วนมากเห็นว่า ความรู้เป็นเนื้อหาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้นิเทศ ควรมีความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาและพัฒนาการเด็ก และครูที่มีประสบการณ์สอนนานต้องการให้ผู้นิเทศมีความรู้ในเนื้อหามากกว่าครูที่เพิ่งเริ่มสอน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Glickman ที่เชื่อว่าครูทุกคนสามารถจะพัฒนาในระดับสูงสุดได้ ถ้าได้รับความช่วยเหลือและแนะนำสนับสนุนจากผู้อื่น (Glickman, Gordon and Ross-Gordon, 1995 อ้างถึงใน วัชรวิลา เล่าเรียนดี, 2550) การพิจารณาเลือกใช้ยุทธวิธีการนิเทศ ที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศครู การให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์กับสมาชิกโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุดในการที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จก็คือผู้นิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนา บัวอิน (2553) ที่พบว่า สิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูมีนิเทศกันเอง

3.2 ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ พบว่าครูผู้รับการนิเทศมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้รับการนิเทศได้รับการพัฒนาได้รับความรู้เทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ หลากหลายวิธี มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันกับครูผู้นิเทศอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรณีย์พล วิวรรธ มงคล (2553) ที่พบว่า หลังการใช้รูปแบบนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนเรื่องราวในท้องถิ่นของนักศึกษาครูอยู่ในระดับมาก

3.3 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษา พบว่าครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับนิษฐา เชาว์วัฒนกุล (2553) และเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูสรุปผลที่ตรงกันว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครูมีความพึงพอใจมีต่อรูปแบบการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการนิเทศการศึกษาได้พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาและการออกแบบเชิงระบบซึ่งสามารถตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับได้ในทุกขั้นตอนเพื่อให้การนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งผู้ที่นำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศควรมีความรู้และทักษะในการนิเทศการเรียนการสอนต่างๆ เป็นอย่างดี และจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันถึงเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การใช้รูปแบบการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรพัฒนาทีมงานนิเทศในระดับโรงเรียนและระดับสำนักการศึกษาและวัฒนธรรมให้เข้มแข็งสามารถนิเทศการเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษาได้ทุกระดับ

2. ข้อเสนอในเชิงนโยบาย

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความประสงค์จะนำรูปแบบการนิเทศเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนควรนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปปรับใช้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้นเรียนและประยุกต์ใช้ควรนำไปทดลองใช้ในบริบทที่แตกต่างกันและมีลักษณะที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาในภาพรวมทั้งระบบโรงเรียน

2.2 สำหรับสำนักงานการศึกษาและวัฒนธรรมที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดหากจะนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะนำความรู้ไปสูการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หากจะนำรูปแบบการนิเทศการศึกษาไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องวางแผนอย่างเป็นระบบ เตรียมการทั้งด้านงบประมาณ คน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ พร้อมบรรจุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และสร้างความเข้าใจกับครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีส่วนร่วมมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล.(2553). การพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอนและทำวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการสอนคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรณียพล วิวรรณมงคล.(2553). การพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยงเพื่อนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรมวิชาการ.(2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย.(2552). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรองทอง จิระเดชกุล.(2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- ชาวี มณีศรี.(2542). **การนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศิลปะบรรณาคาร.
- ทิศนา ขัมมณี.(2552). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกิจ สิงห์ทอง.(2552). **การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2**. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พรพนา บัวอิน. (2553). **สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีรสิทธิ์ วรรณพงษ์. (2552). **สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วัชรนา เล่าเรียนดี. (2550). **“ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา.”** เอกสารประกอบการบรรยายให้แก่ศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ, 29 มิถุนายน 2550.
- ศรายุทธ ตรีชัย.(2549). **การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เป็นสำคัญโรงเรียนตาตทองพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชตานนท์.(2550). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2551). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552–2561**. สำนักเลขาธิการ สภาการศึกษา.
- สำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม . (2556). **แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2556–2560**. องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น : ฝ่ายนิเทศการศึกษา.
- Dew, D.R. (1993). **“Teachers’ Perceptions of the role of Content Knowledge in the Supervisory Process”**. Dissertation Abstracts International.64(February 1994) : 2815–A.
- Glatthorn, Allan A.(1984). **Differentiated Supervision**. Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Glickman, Carl. D., Stephen P. Gordon and Jovita M. Ross–Gordon. (1995). **Supervision and Instruction : A Developmental Approach**. 3rd ed. Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc.

Kevin Kruse. (2007). **Intruption to Intructional Design and the ADDIE Model** [Online]. Accessed 19 June 2007. Available form [http://www. Transformattedesigns. com/id_systems.html](http://www.Transformattedesigns.com/id_systems.html).